

مهرمانه

سازمان قضایی نیروهای مسلح
اداره کل پیشگیری از وقوع جرم و عفو و بخشودگی

بررسی جرم قتل در نیروهای مسلح استان‌های تهران، کرمان و سیستان و بلوچستان

نویسنده
دکتر امیر ملکی

انتشارات جنگل

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور :
بررسی جرم قتل در نیروهای مسلح استان‌های تهران، کرمان و سیستان و بلوچستان / نویسنده: امیر ملکی؛ صاحب اثر: سازمان قضایی نیروهای مسلح اداره کل پیشگیری از وقوع جرم و عفو و بخشودگی
تهران: جنگل، جاودانه، ۱۳۹۵
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری : ۱۶۸ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۶۴۴-۸
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
یادداشت : کتابنامه
موضوع : سازمان قضایی نیروهای مسلح
موضوع : قتل - ایران
موضوع : Homicide - Iran
موضوع : جرم و جنایت - ایران - نمونه پژوهی
موضوع : Crime - Iran - Case Studies
موضوع : ایران - نیروهای مسلح - قوانین و مقررات
موضوع : Iran - Armed forces - Law and Legislation
شناسه افزوده :
رده‌بندی کنگره : HV۶۵۳۵/۱۳۱۵
رده‌بندی دیویی : ۳۴۱۵۲۰۵۸
شماره کتابشناسی ملی : ۲۰۱۶۱۵

عنوان کتاب: بررسی جرم قتل در نیروهای مسلح استان‌های تهران، کرمان و سیستان و بلوچستان
صاحب اثر: سازمان قضایی نیروهای مسلح، اداره کل پیشگیری از وقوع جرم و عفو و بخشودگی
نویسنده: دکتر امیر ملکی
ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه
ناظر فنی: امین لشکری
نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۶
قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: رایگان (غیر قابل فروش)
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۶۴۴-۸

[http:// www.jangal.com](http://www.jangal.com)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰

[email: info@junglepup.org](mailto:info@junglepup.org)

۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای سازمان قضایی نیروهای مسلح، اداره کل پیشگیری از وقوع جرم، عفو و بخشودگی محفوظ است»

فهرست مطالب

درآمد

مقدمه

فصل اول: کلیات

۲	طرح و بیان مسئله
۵	مبحث اول: اهداف اصلی (کا)
۶	گفتار اول: تعریف قتل و انواع آن
۶	بند اول: قتل‌های تعارض آمیز
۷	الف- قتل‌های زناشویی
۷	ب- قتل‌های فامیلی
۸	ج- قتل‌های تعارض آمیز مالی
۸	بند دوم: قتل‌های تجاوز گرانه
۸	الف- قتل‌های جنسی
۹	ب- قتل‌های سریالی
۹	ج- قاتلان سریالی بی‌نظم

فصل دوم: مرور پیشینه‌ی نظری و تجربی

۱۲	مبحث اول: مرور پیشینه‌ی تجربی موضوع
۱۳	گفتار اول: مطالعات تجربی میان‌ملتی درباره قتل
۳۹	مبحث دوم: یافته‌های حاصل از پژوهش‌های تطبیقی بین‌ملتی
۳۹	گفتار اول: توسعه‌ی اقتصادی و صنعتی شدن
۴۱	گفتار دوم: محرومیت اقتصادی
۴۳	گفتار سوم: شهرنشینی و قتل
۴۴	گفتار چهارم: ساختار جمعیت
۴۶	گفتار پنجم: ناهمگنی اجتماعی و فرهنگی
۴۷	گفتار ششم: دیگر متغیرهای مهم، حمایت اجتماعی و غیرکالایی شدن کار

ح بررسی جرم قتل در نیروهای مسلح استان‌های تهران، کرمان و ...

- گفتار هفتم: ارزیابی انتقادی ادبیات ۴۸
- مبحث سوم: نظریه‌های جرم‌شناسی و جامعه‌شناسی قتل ۴۹
- گفتار اول: پیش‌درآمد تاریخی موضوع: قوانین ورکو ۵۰
- گفتار دوم: تبیین‌های اجتماعی - ساختاری قتل نفس ۵۱
- بند اول: نظریه فشار و محرومیت اقتصادی ۵۱
- بند دوم: نظریه بی‌سازمانی اجتماعی ۵۳
- بند سوم: نظریه کنترل و سرمایه اجتماعی ۵۴
- بند چهارم: نظریه متمدن شدن، فرآیند متمدن کننده به منزله عامل خودکنترلی ۵۷
- گفتار دوم: نظریه‌های رقیب برای دیدگاه‌های ساختاری اجتماعی ۵۸
- بند اول: نظریه تکاملی ۵۸
- بند دوم: نظریه یادگیری و دیدگاه‌های فرهنگی ۶۱
- بند سوم: نظریه فرسایشی ۶۳
- بند چهارم: نظریه تئوری ناپاک روزمره ۶۷
- گفتار چهارم: خلاصه و نتیجه ۶۸

فصل سوم: روش‌شناسی تحقیق

- مبحث اول: روش تحقیق ۷۴
- مبحث دوم: روش جمع‌آوری اطلاعات ۷۷
- گفتار اول: روش تجزیه و تحلیل در مطالعه موردی ۷۷
- گفتار دوم: روش نمونه‌گیری ۷۷

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل اطلاعات

- مبحث اول: وضعیت قتل در نیروهای مسلح استان سیستان و بلوچستان ۸۰
- گفتار اول: وضعیت اقتصادی اجتماعی استان سیستان و بلوچستان ۸۰
- گفتار دوم: تقسیمات کشوری استان سیستان و بلوچستان ۸۳
- گفتار سوم: عمده‌ترین تنگناها و محدودیت‌های توسعه استان ۸۶
- گفتار چهارم: گونه‌شناسی قتل در نیروهای مسلح استان سیستان و بلوچستان ۸۶
- بند اول: قتل ناشی از ورود غیر مجاز از مرز ۸۶
- بند دوم: قتل‌های ناشی از بی‌احتیاطی در رانندگی ۸۹
- بند سوم: عدم توجه به فرمان ایست در حوزه درون مرزی (داخل کشور) ۹۲

- بند چهارم: قتل آسیبی درون گروهی (قتل عمد نظامی توسط نظامی)..... ۱۰۱
- بند پنجم: قتل آسیبی برون گروهی (قتل عمد غیر نظامی توسط نظامی)..... ۱۰۷
- وضعیت قتل در نیروهای مسلح استان کرمان..... ۱۱۰
- گفتار پنجم: وضعیت اقتصادی اجتماعی استان کرمان..... ۱۱۰
- بند اول: شهرستان‌های استان کرمان..... ۱۱۰
- گفتار ششم: گونه‌شناسی قتل در نیروهای مسلح استان کرمان..... ۱۱۲
- بند اول: قتل به سبب اهمال فرماندهان در رسیدگی به امور سربازان..... ۱۱۲
- بند دوم: قتل ناشی از عدم توجه به اخطار ایست (تمرد از دستور ماموران)..... ۱۱۳

فصل پنجم: وضعیت قتل در نیروهای مسلح استان تهران

- مبحث اول: دسته‌بندی کلی قتل در استان تهران..... ۱۲۲
- گفتار اول: انواع قتل در حوزه نظامیان استان تهران..... ۱۲۲
- بند اول: قتل ناشی از عدم توجه فرمان ایست در سطح شهر..... ۱۲۲
- بند دوم: قتل ناشی از شوخی و هما..... ۱۲۷
- بند سوم: قتل ناشی از عبور از منطقه صمرعه، نظامی و پادگان‌ها..... ۱۲۸
- فصل ششم: بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادات..... ۱۳۱
- منابع انگلیسی..... ۱۴۳

درآمد

سازمان قضایی نیروهای مسلح اولین نهاد در قوه قضاییه است که در معاونت قضایی و حقوقی به طور رسمی فعالیت‌های پیشگیرانه را با تشکیل اداره کل پیشگیری از وقوع جرم آغاز نموده و با وجود تعامل و همراهی سازنده فرماندهان نیروهای مسلح در این زمینه به اتخاذ تدابیر و سیاست‌ها، و فعالیت‌های پیشگیرانه اقدام کرده است.

اداره کل پیشگیری از وقوع جرم، از سال ۱۳۷۷ برنامه‌های مدون پنج ساله را طرح‌ریزی نمود و اولین نهاد در حوزه پیشگیری از وقوع جرم در نیروهای مسلح، را با عنوان «مجامع استانی پیشگیری از وقوع جرم» تشکیل و مطالعه و آسیب‌شناسی جرایم در نیروهای مسلح را بر عهده گرفت. مجامع استانی پیشگیری از وقوع جرم در سراسر کشور هر ساله موضوع واحدی را مورد مطالعه قرار می‌دهند. پس از شروع فعالیت نهاد مجامع پیشگیری، از سال ۱۳۷۷ تا کنون چهار برنامه پنج ساله تدوین شده و طی سال‌های برگزاری مجامع استانی پیشگیری از وقوع جرم، جرایم شایع مورد مطالعه، بررسی و مشورت کارشناسان قرار گرفته و و کارگروه‌های تخصصی یگان‌ها مورد مطالعه، بررسی و مشورت کارشناسان قرار گرفته و آسیب‌شناسی شده، و ضمن بررسی حداقل‌های شناسایی و روان مجرمانه، علل وقوع جرایم، و راهکارهای کاهش و مقابله با آن نیز احصاء شده است.

از دیگر اقدامات مهم پیشگیرانه سازمان قضایی، تشکیل نهاد «شورای استانی پیشگیری از وقوع جرم» از سال ۱۳۸۷ بوده است. اعضای شوراهای استانی پیشگیری از وقوع جرم علاوه بر عهده‌دار شدن برنامه‌های پیشگیرانه سالانه (برگزاری مجامع) آسیب‌شناسی و تدوین برنامه‌های پیشگیرانه محلی و بومی را به صورت استانی نیز بر عهده می‌گیرند و به تبادل نظر و ارزیابی برنامه‌های پیشگیری از وقوع جرم در استان می‌پردازند تا به راهکارهای اجرایی و موثر دست یابند.

اداره کل پیشگیری از وقوع جرم سازمان قضایی نیروهای مسلح طی اجرای برنامه‌های پنج ساله پیشگیری از وقوع جرم، علاوه بر مطالعه پیرامون جرایم نیروهای مسلح ۸۰ عنوان طرح تحقیقی و تدوین کتاب را به انجام رسانیده است.

کتابی که پیش رو دارید با عنوان «بررسی جرم قتل در نیروهای مسلح استان‌های

ی بررسی جرم قتل در نیروهای مسلح استان‌های تهران، کرمان و ...

تهران، کرمان و سیستان و بلوچستان» به سفارش این اداره کل در سال ۱۳۹۱ توسط آقای دکتر امیر ملکی عضو هیات علمی و استاد محترم گروه علوم اجتماعی دانشگاه پیام نور مرکز تهران به رشته تحریر درآمده است که به این وسیله از ایشان کمال تشکر را می‌نماییم.

این کتاب در سال ۱۳۹۵ توسط حجت الاسلام والمسلمین رمضانعلی صالحی مدیر کل پیشگیری از وقوع جرم و عفو و بخشودگی بررسی محتوایی و اصلاح نهایی گردید.

در پایان از آقای عبدالمجید رضائی رییس گروه پیشگیری از وقوع جرم سازمان قضایی نیروهای مسلح و نیز آقای شهرام معظمی گودرزی که در ویراستاری و صفحه‌آرایی این کتاب همکاری داشته‌اند، صمیمانه سپاس‌گذاری می‌نماییم.

اداره کل پیشگیری از وقوع جرم و عفو و بخشودگی

سازمان قضایی نیروهای مسلح

زمستان ۱۳۹۵

مقدمه

خشونت، رفتاری است که برای آسیب رساندن به دیگری از کسی سر می‌زند و دامنه‌ی آن، از تحقیر و توهین، تجاوز، و ضرب و جرح تا تخریب اموال و دارایی طرف مقابل و قتل او گسترش می‌یابد. خشونت، رفتاری است که در همه کشورها مشاهده شده و بر قربانیان آن همه روزه افزوده می‌شود و موجب اضطراب مردم و احساس ناامنی آنها به ویژه گروه‌های ضعیف‌تر و آسیب‌پذیرتر مانند زنان، کودکان و سالخوردگان می‌گردد. وجود گستردگی و فزاینده‌ی انواع خشونت در جامعه، علاوه بر قربانیان مستقیم آن، نزدیکان و دوستان آنها را نیز متأثر می‌کند و امنیت اجتماعی و سلامت روانی مردم را به مخاطره می‌افکند.

بدیهی است که تهدید و به سرافراختن جان انسان‌ها، به هر دلیل و علت فردی یا اجتماعی حادث شده باشد، به عنوان یک اصل اساسی و بنیادی مورد توجه است. قتل به مثابه‌ی پدیده‌ای اجتماعی است که با توجه به روند افزایشی آن در جامعه، آسیب‌های اجتماعی و فردی غیر قابل جبرانی دارد، و رای تأثیرات و پیامدهای مخرب هم برای قاتل و مقتول و هم برای خانواده‌ها و هم سطح جامعه در بر می‌دارد. ضرورت بررسی این موضوع در آن است که نیروهای نظامی در هر جامعه‌ای نماد و پیام آور صلح آرامش و امنیت اجتماعی برای افراد سازگار با هنجارها و قوانین اجتماعی است. حال بروز ناهنجاری و ارتکاب به جرم در میان این نیروها قاعدتا دارای پیامدهای گسترده‌ای برای جامعه و خود این نیروها می‌باشد. لذا ضروری است در راستای تدوین سیاست‌های جامعه‌سازی محیط نظامی، علل ارتکاب به جرم (قتل) در نیروهای مسلح مورد بررسی قرار گیرد.

در نظام قضایی و انتظامی ایران، قتل عمد، ضرب و جرح و تخریب اموال و تصادفات بارز خشونت است. نیروی انتظامی همه ساله آمار پرونده‌های تشکیل شده در حوزه‌های استحفاظی خود و قوه قضاییه و نیز آمار پرونده‌های مختومه در دادسراها و دادگاه‌های کشور را اعلام می‌کنند.

قتل به عنوان یک پدیده اجتماعی و به عنوان یک رفتار جنایی یک مسأله‌ی اجتماعی نیز تلقی می‌شود زیرا مسأله اجتماعی براساس ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر جامعه به‌عنوان وضعیتی نامطلوب و مضر شناخته می‌شود که افراد جامعه را تهدید می‌کند. با توجه

ل بررسی جرم قتل در نیروهای مسلح استان‌های تهران، کرمان و ...

به این که نیروهای مسلح و ساختارهای تشکیلاتی آنها، به عنوان بخشی از ساز و کار تحقق امنیت اجتماعی می‌باشند، سوال اساسی این است که چرا و چگونه در درون سازمان رفتارهای ضد امنیت اجتماعی بروز و ظهور می‌یابد و علل و ابعاد وقوع این پدیده در میان نیروهای مسلح چیست؟

سازمان قضایی نیروهای مسلح با علم به اهمیت این موضوع، مطالعه و تحلیل جامعه‌شناختی ابعاد و عوامل قتل در نیروهای مسلح استان‌های کرمان، سیستان و بلوچستان، و تهران را در سال ۱۳۹۱ با اهداف زیر مورد پژوهش قرار داده است:

هدف اول: بررسی ابعاد و علل قتل در نیروهای مسلح از دیدگاه قضات در سال ۱۳۹۱
هدف دوم: بررسی وضعیت متهمان به قتل در زندان‌های سه استان کرمان، سیستان و بلوچستان - تهران - سال ۱۳۹۱

هدف سوم: بررسی پهندهای قتل در استان‌های کرمان، سیستان و بلوچستان و تهران در سال ۱۳۹۱